

พระพุทธเจ้าและหลักธรรมตามคติพระสงฆ์อนัมนิกายในประเทศไทย*
THE BUDDHA AND THE DHAMMA. ACCORDING TO THE MOTTO,
MONKS DENOMINATIONS IN THAILAND.

องปรัตถธรรมปัญญาวิวัตร อธิษฐาน ถิ่นนาคาย
Ongpraruttammapunyatiwut teerayut teankay
นักวิชาการอิสระ
Independent
คณะสงฆ์อนัมนิกายแห่งประเทศไทย
Anamnikayathai Saṅgha
E-mail : teerayut25@hotmail.com

บทคัดย่อ

หลักธรรมของพุทธศาสนาเถรวาท อนัมนิกายถ้ากล่าวกันแล้วมีลักษณะเหมือนของเถรวาท แต่คนละภาษาเท่านั้นเองความหมายมีลักษณะเหมือนกันแทบทุกอย่าง อาจจะมีบ้างที่แตกต่างเพราะเป็นไปตามสภาพของสังคม นั้น ๆ ด้วย เพราะการมีพระพุทธเจ้าองค์เดียวกันจึงทำให้แทบทุกอย่างเหมือนกัน ต่างกันตรงคติที่ยึดถือตามครูบาอาจารย์สืบต่อกันมาเท่านั้นเอง เช่นการมีประวัติของพระพุทธเจ้า การประสูติ ตรัสรู้ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการปรินิพพานพร้อมมีหลักธรรมเบื้องต้นที่ศึกษาและเข้าใจในเบื้องต้นเหมือนกัน เช่น มีพรหมวิหาร 4, อิทธิบาท 4 เป็นต้น

ส่วนคติของมหายานนั้นเน้นไปที่พระโพธิสัตว์เป็นส่วนใหญ่ หนังสือเล่มนี้ขอกกล่าวถึงเพียงพระกษิติครรภโพธิสัตว์ ซึ่งเป็นโพธิสัตว์ที่ได้ตั้งปณิธาน ไว้ว่า “จะโปรดเวไนยสัตว์ให้หมดจากบาปทุกภพทุกชาติก่อนแล้วจึงค่อยเข้าสู่แดนพระนิพพานเป็นพระพุทธเจ้า” พระองค์ทรงมีพระเมตตาอันยิ่งใหญ่ต่อเวไนยสัตว์ทุกหลาย ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในโลกมนุษย์ อยู่ในนรกอเวจี ท่านก็เสด็จไปโปรดทุกที่ ในเรื่องของหลักธรรมของพระกษิติครรภโพธิสัตว์ยังไม่ได้ปรากฏชัด แต่พอสรุปได้โดยนัยว่า ความเมตตากรุณา ความเสียสละ การบริจาคทำบุญ การอดทน เหล่านี้เป็นต้น ทรงสั่งสอนให้เวไนยสัตว์ลด ละ เลิกจากกิเลสทั้งหลายทั้งปวง ให้สร้างแต่กุศล ผลบุญจะได้ช่วยนำส่งในแดนสุขาวดีต่อไป

บทสวดมนต์ที่ควรตระหนักเป็นเบื้องต้นอยู่เสมอในฝ่ายพระสงฆ์เถรวาทนั้น เพื่อเป็นการรักษาไม่ให้สูญหายไป เช่น คำอาราธนาศีล, อาราธนาธรรม, อาราธนาพระปริต เป็นต้น และศีล 5, ศีล 10 ควรที่จะศึกษาไว้ให้ชัดเจน

คำสำคัญ : พระพุทธเจ้า, หลักธรรม, อนัมนิกาย

* Received 21 April 2020; Revised 21 April 2020; Accepted 22 April 2020

Abstract

The principles of Mahayana Buddhism Anamnikaya (of a knife) if said it looks like of Theravada Buddhism. But each language's meaning is similar in almost everything. There may be some difference, because according to the condition of the society. It. Because of having the same Buddha makes almost everything too. Attitude difference based on teacher passed on it. Such as having a history of Buddha, the birth, enlightenment, the spread of Buddhism. Nirvana principle and with a preliminary study and understand the basic same, such as 4 holy abidings; sublime states of mind, Four Sublime States of Mind, Basis of Power and Potency

The motto of the Great Vehicle is focused on to the roaming is the most of this book is just to mention the η -a tonic for expecting mothers enlightenment animals which is that is the commitment that "will please the fold, from all the sins of every nation and then to the grave, Nibbana is the Buddha." He have mercy upon a great the fold all the more whether they are in the human world in hell pit you went to please anywhere in the title of the principle of the η -a tonic for expecting mothers that is not yet evident, but the summary. implied that the Good Samaritan sacrifice, the donation ceremony to bear, etc. These he teach, the fold down at the end of the defilements, all to create the charity but the good deeds will help bring the sender in the Elysian fields.

Prayer that should be aware of is the Introduction is always up in the Buddhist monks in the forest is to maintain the missing such as the word aggregates (khandhas) going hibernate, aggregates (khandhas) going doctrine, aggregates (khandhas) going the default, etc. and hibernate 5, morality. 10 should be subject to clear.

Keywords : The Buddha, Dhamma, Anamnikaya

บทนำ

พระสงฆ์อนันิกาย เป็นพระสงฆ์นิกายหนึ่งที่มีอยู่ในประเทศไทย เป็นพุทธศาสนาหายาน ฝ่ายอนันิกาย ซึ่งได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการในรัชกาลที่ 5 มีวัตรปฏิบัติไม่แตกต่างจากพระสงฆ์พุทธศาสนาทั่วไป และมีพระพุทธเจ้า นามว่า โคตมะ เช่นเดียวกับพุทธศาสนาหินยาน หรือเถรวาท ขอยกประวัติความเป็นมาของพระพุทธเจ้าตามคติพระสงฆ์อนันิกาย พอสังเขป ดังนี้

การเสด็จอุบัติขึ้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เสด็จอุบัติขึ้นในชนชั้นอริยกะ ในมัชฌิมชนบท (ภูวนเรียกว่า กรุงกเวือก) ชมพูทวีป แคว้นสั๊กกะ ในตระกูลกษัตริย์ ศากยวงศ์ โดยพระโคตมว่า โคตมะ ในกรุง

กบิลพัสดุ์ (ญวนเรียกว่า กรุง กี้ราเกว๊ก) เป็นโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ (ญวนเรียกว่า พระเจ้าตีนฝ่างเอียง) และพระมารดา พระนามว่า พระนางสิริมหามายา (ญวนเรียกว่า มายาญเอียง)

การประสูติ พระองค์ประสูติในวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ตรงกับวันวิสาขบูชาปุณณมี ก่อนพุทธศก 80 ปี ที่ป่าลุมพินีวัน (ญวนเรียกว่าป่า ยัมตันเนียน) (บาราซ่า คือป่าไม้รัง) นั่นเอง ระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์ กับ กรุงเทวทหะ (ปีไหนที่ตรงกับวันนี้ จะเป็นปีที่พระสงฆ์อนันตนิทายถึงกาลเข้าพรรษา)

ขนานพระนามพระเจ้าตีนฝ่างเอียง (สุทโธทนะ) ผู้เป็นบิดา ได้ประชุมพราหมณ์ และขนานพระนามราชกุมารว่า เต็กคาคดา ไท้ต้อ (สิทธัตถะราชกุมาร)

ทรงดำรงอยู่ในเพศรชาวาสพระองค์ทรงอยู่ในเพศรชาวาสสมบัตติ เป็นเวลา 29 ปี กล่าวคือ เมื่อพระชันษาได้ 16 ปี พระเจ้าตีนฝ่างเอียง (สุทโธทนะ) ได้ทรงขอพระนางยโสธรา (ญวนเรียกว่า ยายุด้ารา) ซึ่งเป็นพระธิดาของพระเจ้าสุปะพุทธะแห่งกรุงเทวทหะ โดยมีพระราชโอรสหนึ่งองค์พระนามว่า ราโห้วรา (ราหุล) นับแต่การที่มีพระชายาและพระโอรสรวมเวลา 13 ปี จึงได้เสด็จออกผนวช

(***คัมภีร์ของญวน ได้กล่าวว่า พระองค์อยู่ในเพศรชาวาสสมบัตติ 19 ปี คือเมื่อชันษาได้ 16 ปี พระราชบิดาขอพระนางพิมพาให้ และนับจากที่มีพระชายาและพระโอรสมาได้ 3 ปี จึงเสด็จออกผนวช)

การตรัสรู้ นับแต่ได้ทรงผนวชไป 6 ปี (ญวนว่า หลุกเนียนโขหัน) ล่วงแล้ว จึงได้ตรัสรู้อนุตระสัมมาสัมโพธิญาณ (ญวนเรียกว่า พระอาโหนวดาราดามเหยี่ยวตามโบ้เต้) ซึ่งตรงกับวันวิสาขบูชาปุณณมี ก่อนพุทธศก 45 ปี ในระหว่างนี้พระองค์ก็ทรงบำเพ็ญความเพียรสืบต่อไปเรื่อย ๆ สถานที่พระองค์ได้ตรัสรู้ ที่ได้ต้นศรีมหาโพธิ์ (ญวนเรียกว่า โบ้เต้ถ้อ) ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา (ญวนเรียกว่า บัดเต้ห่า) ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม (ญวนเรียกว่า ย่ายาทาน) แคว้นมคธ

การประดิษฐานพระพุทธศาสนาทรงประดิษฐานพระพุทธศาสนาลงในกรุงราชคฤห์ (ญวนเรียกว่า ลาเหยียดเกว๊ก) แคว้นมคธก่อนเพราะเหตุว่ามคธชนบท เป็นประเทศใหญ่และสมบูรณ์ เป็นที่ตั้งของสำนักครูเจ้าลัทธิ ต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงของศาสนาพราหมณ์ และพระองค์ทรงเห็นว่าถ้าประดิษฐานพระพุทธศาสนาไว้ที่มคธแล้วจะสามารถเผยแผ่ไปสู่แคว้นอื่น ๆ ได้ง่าย จึงได้เลือกมคธ เป็นต้นกำหนดพระพุทธศาสนา

ประกาศพระพุทธศาสนา ถึง ปรีนิพพานพระพุทธองค์ทรงประกาศพระพุทธศาสนา ทัวแคว้นมคธรวมถึงแคว้นใกล้เคียง ทัวชมพูทวีป เป็นระยะเวลา 45 ปี แล้วพระพุทธองค์ทรงปลงมาสู่สังขารปรีนิพพาน (ญวนเรียกว่า บ้าดหนากบ่าง) คือการปรีนิพพานนั่นเอง และตรงกับวันวิสาขบูชาปุณณมีบูชา เพ็ญเดือนหก ก่อนพุทธศก 1 ปี ที่กรุงกุสินารา แขวงมัลลชนบท ป่าไม้รัง (ญวนเรียกว่า โกวทิตาน) จำพวกมัลลกะษัตริย์เป็นเจ้าภาพจัดการถวายพระเพลิงพระศพ ณ มกุฏพันธเจดีย์ พระธาตุคือ อัฐิของพระพุทธเจ้าได้ทรงแบ่งให้แก่พวกกษัตริย์ที่มาจากแคว้นต่าง ๆ ด้วยความเสมอภาพสามัคคีธรรม โดยมีโศภนพราหมณ์ เป็นผู้จัดแบ่ง เป็นอันเรียบร้อย และพระมหากษัตริย์แต่ละเมือง ได้นำไปสักการะประดิษฐานไว้พระเจดีย์ที่ตนสร้างขึ้นมาต่อไป

สังเวชนียสถาน 4 ตำบล ที่ควรจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนี้

สถานที่พระบรมศาสดาประสูติ (ญวนเรียก ชัน)

สถานที่พระองค์ตรัสรู้ (ญวนเรียก ตักดำว)

สถานที่พระองค์แสดงธรรมจักรกัปปวัตนสูตร ปฐมเทศนา (ญวนเรียก เทียดฟ้าบ)

สถานที่พระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพาน (ญวนเรียกว่า หยอบหนากข้าง)

ผู้เขียนจะขอยกหลักธรรมส่วนหนึ่งที่พระองค์สอนนิกาย ใช้เทศนาสั่งสอน ดังนี้ หลักธรรมตามบ่าว (รัตนะ 3 อย่าง) คือ

ฝึก คือพระพุทธรูป (ผู้สอนให้ประชุมชนประพาศชอบด้วยกายวาจาใจ ตามพระธรรมวินัยที่เรียกว่าพระศาสนาชื่อ พระพุทธรูปเจ้า)

ฟ้าบ คือพระธรรม (คำสั่งสอนของพระพุทธรูปเจ้า ได้ชื่อว่า พระธรรม)

ตั้ง คือพระสงฆ์ (บรรพชิตที่นำหลักคำสอนของพระพุทธรูปเจ้าไปประพาศปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัย เรียกว่าพระสงฆ์) คุณของพระรัตนะ มี 3 ประการ คือ

พระพุทธรูปเจ้า รู้ดีรู้ชอบด้วยพระองค์เองก่อนแล้ว ทรงสั่งสอนผู้อื่นให้รู้ตาม

พระธรรม ย่อมรักษาผู้ปฏิบัติ ไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว

พระสงฆ์ ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธรูปเจ้าแล้วสอนให้ผู้อื่นปฏิบัติตามด้วยบุญกิริยาวัตถุ 3 อย่าง คือสิ่งที่เป็นที่ตั้งแห่งการบำเพ็ญบุญ เรียกว่า

บุญกิริยาวัตถุ มี 3 อย่าง

โบายี่ คือ ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน

กรีย่าย คือ ศีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล

เทียนดิน คือ ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา

ต้อปีเหยฉา คือ พรหมวิหาร 4

ต้อ คือ เมตตา ความรักใคร่ปรารถนาจะให้มีความสุข

ปี คือ กรุณา ความสงสารคิดจะช่วยให้พ้นทุกข์

เหย คือ มุทิตา ความพลอยยินดี เมื่อผู้อื่นได้ดี

ฉา คือ อุเบกขา ความวางเฉยไม่ตีใจไม่เสียใจ เมื่อผู้อื่นถึงความวิบัติ

สี่ อย่างนี้เป็นที่อยู่ของผู้ใหญ่

ต้อย้ออี่ตัก คือ อิทธิบาท 4

หยุกย้ออี่ตัก คือ ฉันทะ ความอยากในสิ่งที่ชอบธรรม

เหนียมย้ออี่ตัก คือ จิตตะ ความระลึกในสิ่งที่ชอบธรรม

เต็งย้ออี่ตัก คือ วิริยะ ความเพียรในสิ่งที่ชอบธรรม

แหวย้ออี่ตัก คือ วิมังสา ปัญญาารอบรู้ในสิ่งที่ชอบธรรม

บ๊าดจันดำว คือ มรรค 8

จันเกียน	(สัมมาทิฐิ)	คือ ความเห็นชอบ
จันต้อ	(สัมมาสังกัปปะ)	คือ ความดำริชอบ
จันหัง	(สัมมาวาจา)	คือ เจรจาชอบ
จันเหียบ	(สัมมากัมมันตะ)	คือ การงานชอบ
จันตืนเต็ง	(สัมมาวายามะ)	คือ เพียรชอบ
จันตั้น	(สัมมาสมาธิ)	คือ ตั้งใจชอบ
จันเหนียม	(สัมมาสติ)	คือ ระลึกชอบ
จันหม่าง	(สัมมาอาชีวะ)	คือ เลี้ยงชีพชอบ

ถือบเถียน คือ กุศลกรรมบถ 10

เทิงตาม คือ กายกรรม มี 3 อย่าง

เบ็กซักซัน (ปาณาติปาตา) คือ ไม่ฆ่าสัตว์ (พ้องซันเหียบ คือ ปล่อยสัตว์)

เบ็กโหวด่าว (อทินนาทานา) คือ ไม่ลักฉ้อถือเอาของผู้อื่น (ที่ถักเหียบ คือ สละทรัพย์บริจาคทาน)

เบ็กต้ายอม (กาเมสุมิจฉา) คือ ไม่ประพฤติดิฉิดในกาม (ผ่ามหันเหียบ คือ กริยาเรียบร้อย)

โหวต้อ คือ วจกรรม มี 4 อย่าง

เบ็กหย่องหัง (มุสาวาทา) คือ ไม่พูดเท็จ (เทียดเถิกหัง คือ กล่าววาจาตรงตามความเป็นจริง)

เบ็กอีหัง (ปิสุณายะ) คือ ไม่พูดส่อเสียด (เจ็กกรีก คือ พูดตามที่รู้เท่าที่เห็นไม่พูดเรื่องของคนอื่น)

เบ็กเหลียงเถียด (มรุตสาเย) คือ ไม่พูดคำหยาบ (ว่ากลั้น คือ กล่าวคำอ่อนหวาน)

เบ็กอ้ากหมา (สัมผัปปลาปา) คือ ไม่พูดเพ้อเจ้อ (เทียงเหยียง คือ กล่าววาจาเรียบร้อย)

อิตาม คือ มโนกรรม มี 3 อย่าง

เบ็กทาม (อภิชณา) คือ ไม่โลภอยากได้ของเขา (เบ็กตั้นกว้าง คือ สติพิจารณาอันเป็นของบริสุทธิ์)

เบ็กเซิง (อพยาบาท) คือ ไม่โกรธพยาบาทปองร้ายเขา (ต้อบีกว้าง คือ สติพิจารณาเป็นอารมณ์อยู่ในเมตตากรรณา)

เบ็กต้าเกียน (สัมมาทิฐิ) คือ เห็นชอบตามครองธรรม (เียนเยียน คือ สติพิจารณาเป็นอารมณ์ว่า

เป็นนิจสัจ ธรรม 10 อย่างนี้ เป็นทางบุญควรดำเนินตลอดไปตราบนิรันดร์)

เป็นนิจสัจ ธรรม 10 อย่างนี้ เป็นทางบุญควรดำเนินตลอดไปตราบนิรันดร์)

หลักธรรมของพระสงฆ์อนันตนิทายที่ได้เล่าเรียนศึกษากันมา และนำไปปฏิบัติ สั่งสอนสาธุชนได้ปฏิบัติตาม มาพอเป็นสังเขป ถ้ากล่าวถึงหลักธรรมกันจริงยังมีอีกมากมายนัก และเป็นเรื่องของจิตใจเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น หลักธรรมของพุทธศาสนamahayanกับเถรวาทจะมีลักษณะไม่แตกต่างกันเลย จะแตกต่างกันตรงที่แต่ละคนนำไปตีความและปฏิบัติกันเท่านั้นเอง สิ่งที่สำคัญที่สุดของหลักธรรม คือ สอนให้คนเป็นคนดี ไม่ทำชั่ว ทำจิตใจให้ผ่องใส

ประวัติพระกษิติครรภโฬิสต์ว์พระสงฆ์อนัมนิกาย เป็นพระสงฆ์ที่นับถือพุทธศาสนาหายาน และได้รับอารยธรรมจากประเทศจีนมานับพันปี ดังนั้นสิ่งต่าง ๆ ทางศาสนา ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม ภาษา เหล่านี้ล้วนได้รับจากจีนแทบทั้งสิ้น และไม่ว่าพระสงฆ์จะจาริกไปแสวงบุญที่ไหนก็ตาม ก็จะนำหลักธรรม ทางศาสนา ศาสนพิธี พระโฬิสต์ว์ ที่ตนนับถือไปด้วย และต่อไปนี้จะขอกกล่าวถึงเรื่องราวของพระโฬิสต์ว์ที่พระสงฆ์อนัมนิกายในประเทศไทยได้เคารพนับถือ และในแต่ละวัดของพระสงฆ์อนัมนิกายจะมีรูปปั้นของพระโฬิสต์ว์พระองค์นี้อยู่ด้วยเสมอ นั่นก็คือ พระกษิติครรภโฬิสต์ว์

เรื่องราวของพระกษิติครรภโฬิสต์ว์ ขออ้างจาก หนังสือพระกษิติครรภโฬิสต์ว์มูลปณิธานสูตร ของ อ.โจวจิง ฟัง แพล และ “รัศมีธรรม” เรียบเรียง ดังมีใจความว่า

“พระพุทธรองค์ได้ทรงมีอรรธธาธิบายแก่ พระมัญชุศรีโฬิสต์ว์ว่า “หากถือเอา ต้นไม้ ใบหญ้า กรวด หิน แม้แต่เศษผงละอองธุลี ตลอดจนทุกสรรพสิ่งในมหาอนันตจักรวาลนี้ทั้งหมด โดยเปรียบเอาแต่ละอย่างเป็นแม่น้ำคางคาสายหนึ่งและเม็ดทรายเม็ดหนึ่งในแม่น้ำนั้น คือ โลกนี้ และเศษเสี้ยวของละอองธุลีในโลกนั้น ๆ คือ เพทภัยและเคราะห์กรรมหนึ่งอย่างของสรรพสัตว์ แล้วละก็....กุศลปิตตาทานที่พระกษิติครรภโฬิสต์ว์ได้โปรดแผ่ให้แก่สัตว์ทั้ง 6 เหล่าคือ เทวดา มนุษย์ อสูร เปรต เดรัจฉานและสัตว์ในนรกแล้วนั้น ยังจะมีจำนวนมากกว่าเพทภัยและบาปเคราะห์ของสรรพสัตว์ถึงหมื่นแสนเท่าทวีคูณเสียอีก

ตลอดสองไขกัปป์นับไม่ถ้วนมาแล้วที่พระโฬิสต์ว์กษิติครรภผู้ทรงคุณธรรมเมตตา ได้ปฏิบัติช่วยเหลือโปรดสัตว์ทั้ง 6 เหล่า ทั้งเทศนาสั่งสอนให้รู้สึกสำนึกในบาปกรรมทั้งหลาย อันจักส่งผลให้กลับมาสนองทำลายผู้ที่กระทำ อีกทั้งยังแนะนำสรรพสัตว์เหล่านั้นให้ประกอบกุศลกรรมอันเป็นที่พึง เพื่อจะได้พ้นจากนรกไปสู่สุคติ กระทั่งนำทางให้พวกเขาได้บรรลุมรรคผลแล้ว ก็มีจำนวนมากมายอเนกอนันต์ โดยลำดับมา”

“มาตรแม้นว่าในอนาคตกาลหากมีสาธุชนชายหญิงผู้ใดตั้งมั่นอยู่ในคุณความดี เพียงแต่ได้เอ่ยนามของพระกษิติครรภโฬิสต์ว์ด้วยจิตศรัทธาอันบริสุทธิ์ ได้กราบไหว้สักการบูชาด้วยธูป ประทีป ดอกไม้ เครื่องหอม ต่อรูปวาดหรือรูปสลักของท่าน บุคคลผู้นั้นเมื่อละสังขารจากโลกมนุษย์ก็จะได้ไปจุติในสุคติภพ อยู่เสวยทิพย์สุข 100 ชาติ และจะไม่มีวันตกลงสู่นรกอเวจีแน่นอน”

“ในอดีตกาลล่วงมาแล้ว ปางก่อนพระกษิติครรภโฬิสต์ว์ได้เคยเกิดเป็นบุตรชายคนโตของคฤหบดีผู้มั่งคั่ง เป็นสมัยของพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า “ซ้อจื่อเฟินซิ่นจู้ฟั่นสิงยูไล้” เมื่อบุตรชายของเศรษฐีได้เห็นพระพักตร์ของพระพุทธองค์ อันเจริญด้วยอสังการบารมี จิตก็บังเกิดความปีติยินดีเคารพเลื่อมใสจึงได้กราบทูลถามพระองค์ว่า “ข้าแต่พระมหามุนีผู้ประเสริฐพระองค์ได้ทรงตั้งปณิธานอันใดไว้หรือ จึงมีพระรูปโฉมที่งดงามสมบุรณ์เช่นนี้?” พระพุทธรองค์ได้ตรัสตอบว่า “ดูก่อนกุลบุตร...การปรารถนาที่จะได้บุคลิกลักษณะอันเป็นอุดมมงคลเช่นนี้ บุคคลผู้นั้นจะต้องทำการโปรดเวไนยสัตว์ทั้งหลายที่ตกอยู่ในห้วงแห่งความทุกข์ นับตั้งแต่อดีตกาลมาโดยตลอด เมื่อนั้นจึงได้บรรลุความมุ่งมาดปรารถนาทุกประการ”

ด้วยเหตุนี้แล กุลบุตรผู้นั้นจึงได้ตั้งปณิธานอย่างแน่วแน่เพื่อที่จะได้โปรดสรรพัสต์วโนไตรภูมิให้หลุดพ้นจากวิภวสงสารโดยคุณเขาลง ณ เบื้องพระพักตร์ของพระพุทธเจ้าในอดีต แล้วตั้งสัตยาธิษฐานว่า “ข้าพเจ้าจะต้องโปรดสรรพัสต์วโนไตรภูมิให้หลุดพ้นจากห้วงทะเลทุกข์ให้หมดสิ้น จึงจะขอบรรลुरूสุพุทธภูมิ หากแม้หนรกอเวจียังไม่ว่างเว้นจาก เวไนยสัตว์ข้าพเจ้าก็จะไม่ขอสำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า”

ตราบจนกระทั่งบัดนี้เวลาได้ผ่านไปนับหมื่นล้านโกฏิปีแล้ว เพื่อจะหลุดช่วยเหล่าเวไนยสัตว์ทั้งหลาย พระกษิติครรภโภสิสัตว์ซึ่งก็คือบุตรชายคฤหบดี ในกาลนั้น จึงยังคงดำรงอยู่ในโพธิสัตว์ภูมิและปฏิบัติตามปณิธานที่ตั้งไว้เป็นจริยกิจเสมอ โดยไม่ยอมเข้าสู่แดนนิพพาน”

เรื่องราวของพระกษิติครรภโภสิสัตว์ยังมีอีกมากมาย นี่ถือเป็นตัวอย่างหนึ่งเท่านั้นที่อดีตชาติของพระกษิติครรภโภสิสัตว์ได้เกิดเป็นกุลบุตรนั้น แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด พระกษิติครรภโภสิสัตว์ ท่านทรงมีมหาเมตตาที่ยิ่งใหญ่เหลือเกิน ที่อดทนโปรดสัตว์ตราบนับพันล้านปี จนกว่าคนบาปจะหมดจากโลกมนุษย์ มหานามแห่งพระพุทธเจ้าในอดีต

พระนามของพระพุทธเจ้าในอดีตชาติ มีอยู่หลายพระองค์ มากจึงขอยกตัวอย่างบางพระองค์เท่านั้น ดังในหนังสือพระกษิติครรภโภสิสัตว์มูลปณิธานสูตร ของ อ.โจว ชิง ฟัง แพล และ “รัศมีธรรม” เรียบเรียง ดังมีใจความว่า

“พระกษิติครรภโภสิสัตว์ได้กราบทูลพระพุทธเจ้าขออนุญาตในการพรรณาถึงพุทธานุภาพอันยิ่งใหญ่ในท่ามกลางที่ประชุม อยู่บนสวรรค์ชั้นที่ 2 ชื่อว่า “ดาวดึงส์” ดังนี้

พระตัมหังกรพระพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลผู้ใด เพียงแต่ได้ยินพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม ก็จะพ้นจากบาปเคราะห์ที่ทั้งปวงไปตลอดระยะเวลาถึง 40 กัลป์

พระเมธังกรพระพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยินพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลนั้นผู้ก็จะได้เข้าสู่กระแสธารแห่งสังฆธรรมตลอดชั่ววันรันดร์

พระสรณังกรพระพุทธเจ้าในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยินพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลนั้นก็จะได้ไปจุติบนสวรรค์เป็นเวลา 1,000 ชาติ

พระที่ปิงกรพระพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยินพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลนั้นก็จะได้รับการประทานพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทุกพระองค์ในทั่วสากลพิภพ

พระโกณฑัญญะพระพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยินพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลผู้นั้นจะได้บรรลู่ถึงพระอนุตตรสัมโพธิญาณโดยเร็ว

พระมังคละพระพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยินพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลผู้นั้นจะเกิดเป็นมนุษย์ที่มากด้วยบุญญาบารมี จะไม่มีวันล่วงลงสู่อบายภูมิเลย

พระสุมนะพระพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยินพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลผู้นั้นจะได้ไปจุติในแดนสุขาวดีอยู่เสวยทิพย์สุขชั่วกาลนาน

พระเวรตัพพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยินพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลผู้นั้นอีกไม่นานก็จะสามารถบรรลุผลสำเร็จจอร์หันต์

พระโสภิตะพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยินพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลผู้นั้นก็จะหลุดพ้นจากสังสารวัฏโดยสิ้นเชิง

พระอนิมทัสสีพุทธเจ้า ในกาลนั้นหากบุคคลใดได้ยินพระนามของพระองค์แล้ว บังเกิดจิตศรัทธาหันมาปฏิบัติธรรม บุคคลผู้นั้นก็จะมีโอกาสดับฟังพระธรรมเทศนาจากพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ในมหานันตจักรวาล

ตลอดเวลาที่ผ่านมา ได้มีพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นอีกหลายพระองค์สืบมา คือ พระปฐมพุทธเจ้า พระนารทะพุทธเจ้า พระปฐมมุตตระพุทธเจ้า พระสุเมธะพุทธเจ้า พระสุชาตพระพุทธเจ้า พระอัทธทัสสีพุทธเจ้า พระธรรมทัสสีพุทธเจ้า พระสิทธัตถะพุทธเจ้า พระติสสะพุทธเจ้า พระปัสสะพุทธเจ้า พระวิปัสสิพุทธเจ้า พระสิขิพุทธเจ้า พระเวสสภูพุทธเจ้า พระกกุสันธะพุทธเจ้า พระโกนาคมะพุทธเจ้า พระกัสสปะพุทธเจ้า トラาจนกระทั่งบัดนี้ได้ถึงสมัย “พระโคตมะพุทธเจ้า” พระองค์ผู้ประเสริฐแห่งหมู่ศากยราช พระโคตมะพุทธเจ้า

เมื่อเวไนยสัตว์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเมื่อกำลังจะสิ้นใจ หากมีคนหนึ่งในบ้าน ได้สวดภาวนาพระนามของพระพุทธเจ้าทั้งหลายแทน เมื่อบุคคลนั้นตายไปก็จะได้รับการผ่อนผันโทษทัณฑ์ในนรก ถ้าบุคคลนั้นทำอนันตริยกรรม 5 สถาน เป็นการตกนรกอเวจี แต่การสวดภาวนานั้นจะทำให้โทษทัณฑ์นั้น ๆ ทุเลาเบาบางลงได้ เช่นนี้แล้วจะกล่าวไปย ถึงผู้ที่ได้ภาวนาบริกรรมพระนามของพระพุทธเจ้าด้วยตัวเอง มหากุศลที่มีอาจประมาณได้ย่อมจะบังเกิดแก่บุคคลผู้นั้นอย่างแน่นอน”

หลักธรรมของพระกษิติครรภโฬิสัตว์

เมื่อกล่าวถึงหลักธรรมที่ชัดเจนของพระกษิติครรภโฬิสัตว์แล้วจะไม่ปรากฏชัดเจนนัก แต่จะมีลักษณะเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์แล้วนำไปสั่งสอน พอจะสรุปได้ดังนี้

1. ความเมตตา
2. ความกรุณา
3. ความเสียสละ
4. ความมีสังัจจธรรม
5. การภาวนา
6. กตัญญูกตเวที
7. บริจาคทาน (ทำบุญ)
8. ความตั้งใจ
9. การทำความดี
10. จิตใจมั่นคงแน่วแน่ มีปณิธานที่มั่นคง

เมื่อสรุปแล้ว เป็นหลักธรรมที่บุคคลทั่วไปควรนำไปปฏิบัติได้จริง และเป็นสิ่งที่ปรากฏชัดเจนในชีวิตประจำวันของคนแต่ละคนด้วยซ้ำไป ตั้งคำว่า ทำดี-ดี , ทำชั่ว-ชั่ว แน่นนอน เมื่อทำบาป-บาป, เมื่อทำบุญ-บุญ แน่นนอนเช่นเดียวกัน ดังนั้นการเป็นคนดี หรือคนชั่ว เราเป็นผู้กำหนด เท่านั้น

คำอาราธนาศีล 5

พระสงฆ์อนันนิกายในประเทศไทย ได้ยึดแนวทางในการปฏิบัติตามแบบพิธีกรรมของศาสนาตนไว้ เช่นเดิม เมื่อก่อนจะเริ่มพิธีสงฆ์อะไรต่าง ๆ ก็ตาม จำเป็นจะต้องให้สัปบุรุษทนายทนายิกามาประชุมพร้อมกันในพระอุโบสถ จุดธูปเทียนทำการสักการะพระรัตนตรัยก่อน แล้วกล่าวคำอาราธนาศีล 5 ดังต่อไปนี้

ในอดีตกล่าววาทิมถีนต่ายตักยักตำเหนียม เตต้อจุงตั้งกิมถีนต่ายตัก ยีเกียนหญฺยเหว้าเถื่อง เหวียนต่ายตักยีหงาตักหญฺยเหว้าเถื่อง หงาอิต่ายตักโก๊ ตักถ่อเผือกก้าเย้ย ต้อเหม็งโก๊

ต่ายถีนต่ายตักยักตำเหนียม หงาเตต้อจุงตั้งกิมถีนต่ายตัก ยีเกียนหญฺยเหว้าเถื่อง เหวียนต่ายตักยีหงา ตักหญฺยเหว้าเถื่อง หงาอิต่ายตักโก๊ ตักถ่อเผือกก้าเย้ยต้อเหม็งโก๊

ตามถีนต่ายตักยักตำเหนียม หงาเตต้อจุงตั้งกิมถีนต่ายตัก ยีเกียนหญฺยเหว้าเถื่อง เหวียนต่ายตักยีหงาตักหญฺยเหว้าเถื่อง หงาอิต่ายตักโก๊ ตักถ่อเผือกก้าเย้ย ต้อเหม็งโก๊

ในปัจจุบันกล่าวว่า

1. กุงถีน ต่ายตักยักต้อมเหนียม หงาเตต้อจุงตั้ง กิมถีนต่ายตัก หยี่หงาเกียนหญฺยเหว้า หงา อิต่ายตักโก๊ ตักถ่อเผือกก้อมย่าย ต้อเหม็งโก๊

2. ต่ายถีน ต่ายตักยักต้อมเหนียม หงาเตต้อจุงตั้ง กิมถีนต่ายตัก หยี่หงาเกียนหญฺยเหว้า หงาอิต่ายตักโก๊ ตักถ่อเผือกก้อมย่าย ต้อเหม็งโก๊

3. ตามถีน ต่ายตักยักต้อมเหนียม หงาเตต้อจุงตั้ง กิมถีนต่ายตัก หยี่หงาเกียนหญฺยเหว้า หงาอิต่ายตักโก๊ ตักถ่อเผือกก้อมย่าย ต้อเหม็งโก๊

คำแปลคำอาราธนาศีล 5

ขอท่านผู้มีธรรมอันประเสริฐ ข้าพเจ้าทั้งหลายขออาราธนา ท่านผู้มีธรรมอันประเสริฐ จงเป็นอาจารย์ศีล 5 แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ข้าพเจ้าทั้งหลายขอขัตถ์เหนียวท่านเป็นที่พึ่งแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย จงแนะนำสั่งสอนข้าพเจ้าทั้งหลายให้ปฏิบัติอยู่ในศีล 5 ประการนี้ โดยเคร่งครัดตลอดชั่วกาลนาน

ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงศีล 5 ของคฤหัสถ์ ที่ถือเป็นข้อควรเว้นจากสิ่งที่ไม่ดีไม่งามของคฤหัสถ์ที่ควรหลีกเลี่ยงให้ห่างไกล และจะกล่าวถึง ศีล 10 ซึ่งเป็นของสามเณรฝ่ายอนันนิกายด้วย ที่สามเณรควรรู้และนำไปตั้งมั่นอยู่พร้อมระลึกถึงอยู่เนื่อง ๆ

ศีล 5 (เบญจศีล)

1. ญิกเยี้ยกเบ็๊กซักซัน ถึเผือกก้อมย่ายหงากิมถ่อกรี้ แปลว่า เว้นจากการฆ่าสัตว์
2. หญี่เยี้ยกเบ็๊กโทวต้าว ถึเผือกก้อมย่ายหงากิมถ่อกรี้ แปลว่า เว้นจากการลักขโมย
3. ตามเยี้ยกเบ็๊กต้าย้อม ถึเผือกก้อมย่ายหงากิมถ่อกรี้ แปลว่า เว้นจากการประพฤติดินในกาม

4. ต้อเยี้ยกเบ็๊กหย่องหังอิ ถี่เผ็กก็้อมยัยหงากิมถ่อกรี่ แปลว่า เว้นจากการพูดเท็จ

5. หงูเยี้ยกเบ็๊กอ้อมตี้ว ถี่เผ็กก็้อมยัยหงากิมถ่อกรี่ แปลว่า เว้นจากการดื่มสุรา เมรัย น้ำเมา อันเป็นเหตุแห่งความประมาท

ศีล 5 ข้อเป็นสิ่งทุกคนควรละเว้น เพราะมันเป็นกายกรรมที่ก่อบาปให้แก่ตนทุกชาติไป ไม่ว่าจะเป็บบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ ก็ไม่ควรที่จะละเมิดศีลอันเป็นพื้นฐานของชีวิตเด็ดขาด

ศีล 10 ข้อ (สิกขาบทสามเณร) สำหรับสามเณรที่บรรพชาในพระพุทธศาสนาจะต้องน้อมรับศีล 10 ไว้เป็นข้อปฏิบัติละเว้นสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ญี่กเยี้ยกเบ็๊กซั๊กซัน ถี่ซายียัยหยื่อตั้งกรี่ผู้

แปลว่า เว้นจากการฆ่าสัตว์

2. หงูเยี้ยกเบ็๊กโหวต้าว ถี่ซายียัยหยื่อตั้งกรี่ผู้

แปลว่า เว้นจากการลักขโมย

3. ตามเยี้ยกเบ็๊กตั้ย้อม ถี่ซายียัยหยื่อตั้งกรี่ผู้

แปลว่า เว้นจากกรรมมิใช่พรหมจรรย์ คือ เมถุนธรรม

4. ต้อเยี้ยกเบ็๊กหย่องหังอิ ถี่ซายียัยหยื่อตั้งกรี่ผู้

แปลว่า เว้นจากการพูดเท็จ

5. หงูเยี้ยกเบ็๊กอ้อมตี้ว ถี่ซายียัยหยื่อตั้งกรี่ผู้

แปลว่า เว้นจากการดื่มสุรา เมรัย น้ำเมา อันเป็นเหตุแห่งความประมาท

6. หลุกเยี้ยกเบ็๊กเกร็อกเฮ็องวามาง เบ็๊กเฮ็องโต้เท็ง ถี่ซายียัยหยื่อตั้งกรี่ผู้

แปลว่า เว้นจากการตัดดอกไม้ ทาเครื่องหอม อันเป็นฐานแต่งตัว

7. เท็กเยี้ยกเบ็๊กกาหยอเซ็องเก็เบ็๊กหยางกวางทั้น ถี่ซายียัยหยื่อตั้งกรี่ผู้

แปลว่า เว้นจากการกระทำฟ้อนรำ ขับร้อง และฟังหรือดูการบันเทิง อันเป็นข้าศึกต่อทางกุศล

8. เท็กเยี้ยกเบ็๊กต่ากวากว่างด่ายซ่าง ถี่ซายียัยหยื่อตั้งกรี่ผู้

แปลว่า เว้นจากการนอนบนที่นอนสูง ที่นอนใหญ่

9. กั้วเยี้ยกเบ็๊กพีที่ถึถัก ถี่ซายียัยหยื่อตั้งกรี่ผู้ แปลว่า

แปลว่า เว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล

10. ถ็อบเยี้ยกเบ็๊กกร็อกรี่ซันเต็องกิมเง็งบ่าวเหย็ก ถี่ซายียัยหยื่อตั้งกรี่ผู้

แปลว่า เว้นจากการรับเงินทอง

ศีล 10 ข้อนี้เป็นศีลสิกขาบทของสามเณรในพุทธศาสนามหายาน อนันมิกาย ที่ยึดปฏิบัติกันมาโดยตลอด และส่วนใหญ่ในปัจจุบันจะเห็นการรับศีลของสามเณรตอนที่บรรพชาเข้ามาเป็นสามเณรฝ่ายอนันมิกายแต่ต้น นอกจากนี้แล้วสามเณรยังต้องยึด “สิกขาบทพระโพธิสัตว์” อีก 58 ข้อด้วย จึงจะสมบูรณ์อานิสงส์ศีล 5 (อนันมิกาย)

ดาวเกรียนหงุ่ยเย้ย เบิกตัวตามโด้เตียงหันเหล่ยซันจีโบน หมากชุดยู่ตื้อตื้อหยี้เตี้ยน กรีกว้าเด็ก
กาย ตื้อตื้อหยี้โหว่ ซึ่งเผิกยี่ซื่อ ซึ่งฟ้ายี่ซื่อ ซึ่งตั้งยี่ซื่อกิน เบิกกวี่อี่ตำมาหงว้ายดาว อีเ้าเผื่องหัน
คำแปลอนันสงส์ศีล 5 ผู้ที่รักษาศีล 5 โดยบริสุทธิ์บริบูรณ์ไม่ต่างพร้อย ผู้นั้นจะไม่ต้องไปเกิด คือไม่ต้องไปเกิด
ในนรกอเวจีไม่ต้องไปเกิดเป็นเปรต อสุรกาย

ไม่ต้องไปเกิดเป็นสัตว์เดียรฉาน

ผู้บริบูรณ์ด้วยศีล 5 ย่อมได้เสวยสุขอยู่เบื้องบนสวรรค์ ตลอดถึงซึ่งพระนิพพาน
สิ่งอย่างหนึ่งที่ขาดเสียมิได้คือการอาราธนาพระปริต ซึ่งถือว่าเป็นการปลอดภัยจากอันตรายทุกขโศกโรครภัย
ต่าง ๆ ในที่นี้จะขอกกล่าวไว้โดยเปรียบเทียบของญวน และไทย ดังนี้

คำอาราธนาพระปริตภาษาญวน (ถิ่นตุงกินยัง)

กุงฉินเทียนตั้ง เจียนตุงตุตารา บาราหมิกดา กรือจื่อโ
ต้ายฉินเทียนตั้ง เจินโงนเ้า ยังกรือเหยียดหนาว โด่กวังเม
ตามฉินเทียนตั้ง เจียนตุงเจินโงนเ้า กรือบั้นหนานโซ โด่กวังเม

คำอาราธนาพระปริตของไทย

วิปัตติปฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตตสิทธิยา สัพพะทุกขะ วินาสายะ ปริตตัง พรุถะมังคะลัง
วิปัตติปฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตตสิทธิยา สัพพะภะยะ วินาสายะ ปริตตัง พรุถะมังคะลัง
วิปัตติปฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตตสิทธิยา สัพพะโรคะ วินาสายะ ปริตตัง พรุถะมังคะลัง

คำอาราธนาธรรมภาษาญวน (ถิ่นเทียดฟ้ายบ่าว)

กุงฉินด่ายตักกียักต้อมเหนียม เตียนเทียดจันฟ้ายบ่าว เหวี่ยนด่ายตักกียิงหา เตียนเทียดจันฟ้ายบ่าว
หงอิต่ายตักโก๊ ตักยั้งจันฟ้ายบ่าว ตื้อเหมิงโก๊

ต้ายฉินด่ายตักกียักต้อมเหนียม เตียนเทียดจันฟ้ายบ่าว เหวี่ยนด่ายตักกียิงหา เตียนเทียดจันฟ้ายบ่าว
หงอิต่ายตักโก๊ ตักยั้งจันฟ้ายบ่าว ตื้อเหมิงโก๊

ตามฉินด่ายตักกียักต้อมเหนียม เตียนเทียดจันฟ้ายบ่าว เหวี่ยนด่ายตักกียิงหา เตียนเทียดจันฟ้ายบ่าว
หงอิต่ายตักโก๊ ตักยั้งจันฟ้ายบ่าว ตื้อเหมิงโก๊

นี่คือบทสวดอาราธนาธรรมเทศนาและอาราธนาพระปริต ซึ่งฝ่ายภิกษุสงฆ์ญวนได้สวดกันอยู่เนื่อง ๆ
ในอดีต ส่วนในยุคปัจจุบันนี้ก็สวดบ้างในงานสำคัญ ๆ เช่นการอุปสมบทและบรรพชา เพราะน้อยครั้งมากที่
จะมีพระสงฆ์ญวนได้นำมาสวดบ่อย ๆ เมื่อเทียบกับพระสงฆ์ไทยแล้วที่มีการสวดบทอาราธนาธรรม
อาราธนาพระปริตบ่อยมากแทบทุกวัน ด้วยเหตุนี้พระสงฆ์สามเณรฝ่ายอนันนิกายควรศึกษาและฝึกท่องบ่น
สาธยายกันให้สม่ำเสมออยู่เนื่อง ๆ จะได้ไม่ถูกลืม หรือมีไว้เพียงในตำราเท่านั้น

บทสรุป

หลักธรรมของพุทธศาสนาเถรวาท อนันนิกายถ้ากล่าวกันแล้วมีลักษณะเหมือนของเถรวาท แต่คนละภาษาเท่านั้นเองความหมายมีลักษณะเหมือนกันแทบทุกอย่าง อาจจะมีบ้างที่แตกต่างเพราะเป็นไปตามสภาพของสังคม นั้น ๆ ด้วย เพราะการมีพระพุทธเจ้าองค์เดียวกันจึงทำให้แทบทุกอย่างเหมือนกัน ต่างกันตรงคติที่ยึดถือตามครูบาอาจารย์สืบต่อกันมาเท่านั้นเอง เช่นการมีประวัติของพระพุทธเจ้า การประสูติ ตรัสรู้ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการปรินิพพานพร้อมมีหลักธรรมเบื้องต้นที่ศึกษาและเข้าใจในเบื้องต้นเหมือนกัน เช่น มีพรหมวิหาร 4, อิทธิบาท 4 เป็นต้น

ส่วนคติของมหายานนั้นเน้นไปที่พระโพธิสัตว์เป็นส่วนใหญ่ หนังสือเล่มนี้ขอกล่าวถึงเพียงพระกษิติครรภโพธิสัตว์ ซึ่งเป็นโพธิสัตว์ที่ได้ตั้งปณิธาน ไว้ว่า “จะโปรดเวไนยสัตว์ให้หมดจากบาปทุกภพทุกชาติก่อนแล้วจึงค่อยเข้าสู่แดนพระนิพพานเป็นพระพุทธเจ้า” พระองค์ทรงมีพระเมตตาอันยิ่งใหญ่ต่อเวไนยสัตว์ทั้งหลาย ไม่ว่าจะอยู่ในโลกมนุษย์ อยู่ในนรกอเวจี ท่านก็เสด็จไปโปรดทุกที ในเรื่องของหลักธรรมของพระกษิติครรภโพธิสัตว์ยังไม่ได้ปรากฏชัด แต่พอสรุปได้โดยนัยว่า ความเมตตากรุณา ความเสียสละ การบริจาค ทำบุญ การอดทน เหล่านี้เป็นต้น ทรงสั่งสอนให้เวไนยสัตว์ลด ละ เลิกจากกิเลสทั้งหลายทั้งปวง ให้สร้างแต่กุศล ผลบุญจะได้ช่วยนำส่งในแดนสุขาวดีต่อไป

บทสวดมนต์ที่ควรตระหนักเป็นเบื้องต้นอยู่เสมอในฝ่ายพระสงฆ์เถรวาทนั้น เพื่อเป็นการรักษาไม่ให้สูญหายไป เช่น คำอาราธนาศีล, อาราธนาธรรม, อาราธนาพระปริต เป็นต้น และศีล 5, ศีล 10 ควรที่จะศึกษาไว้ให้ชัดเจน

บรรณานุกรม

คณะสงฆ์อนันติกาย.(2528). ตำรากงเต็กและตำรากฐิน ของพระสงฆ์อนันติกาย, ในงานประกอบพิธีกงเต็กถวายพระราชกุศลแด่ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ 7. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร, บริษัท ประชาชน จำกัด.

คณะสงฆ์อนันติกายแห่งประเทศไทย.(2551). อนุสรณ์คณะสงฆ์อนันติกายแห่งประเทศไทย การประกอบพระราชพิธีทักษิณานุประทาน (กงเต็ก) สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. กรุงเทพมหานคร : หจก. ไทยรายวันการพิมพ์.

พระบริหารอนันตพรต.(2543). อุภัยฉลอง ที่ระลึกงานฉลองอุโบสถ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ประชาชน จำกัด.

วัดอนันติกายาราม.(2511). โดยเสด็จพระราชกุศลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในการเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีฉลองอุโบสถ และพระประธาน.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.

องสรภานมจรุส (บัวเอ็ง).(2502). บรรพชาอุปสมบทวิธื้ออนันติกาย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สหวิทยพานิชย์.